

РЕШЕНИЕ

№ 1975

гр. София, 14.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СРС, 126 СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: а. ст. я.

при участието на секретаря Е.С.

като разгледа докладваното от а. ст. я. Гражданско дело № 20211110135624 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са в условията на субективно и обективно съединение осъдителни искове с правна квалификация чл. 238, ал. 1 вр. чл. 231 КЗ /отм. и/ чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищците Й. АНДР. Г., АНДР. П. Г. и Д. П. Г. твърдят, че наследодателят им П.Д. Г. е имал качеството застрахован по сключен между работодателя му „***“ ООД и ответника договор за групов застраховка „живот“. Твърдят, че на 11.05.2013 г., вследствие на пътнотранспортно произшествие, в срока на застрахователно покритие, е настъпило застрахователно събитие – битова злополука, вследствие на която застрахованият е починал. Считат, че ответникът, по силата на договора за застраховка, се е задължил и следва да заплати на ищите застрахователната сума в размер на 10000,00 лева. Поканили ответника да им плати сумата, но последният отказал, позовавайки се на обстоятелства, обосноваващи изключване на риска. Ето защо всеки от ищите претендира застрахователна сума в размер на 3333,33 лева, заедно със законната лихва от предявяване на исковете до погасяване, както и мораторна лихва за периода 11.5.2013 г.- 10.5.2016 г. в размер на 1016,75 лева /видно от уточнителна молба от 01.10.2021 г. - л. 16 от делото на СРС/. Претендират разноски.

Ответникът „***“ /заменен по реда на чл. 228 ГПК по молба от 08.11.2016 г. и с протоколно определение от 17.11.2016 г. - л. 142 и л. 152 от делото на СГС/ оспорва исковете, като поддържа, че смъртта на застрахования е настъпила поради произшествие, предизвикано от неговото виновно и противоправно поведение. Ето защо счита, че в случая е налице основание за изключване на риска, предвидено в общите условия – проявена груба небрежност. Прави възражение за погасяване на вземанията за лихва по давност. Моли съда да отхвърли исковете. Претендира разноски.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 ГПК, достигна до следните фактически и правни изводи:

По исковете по чл. 238, ал. 1 вр. чл. 231 КЗ /отм./:

С определението от 26.8.2021 г. за безспорни са обявени следните обстоятелства: че между ответника и „**“ ЕООД е сключен договор за групова застраховка „живот“ № 22/037628/28.3.2013 г. за служителите на застраховачия; че застрахован по този договор е бил П.Д. Г.; че в срока на действие на договора, на 11.5.2013 г. е настъпило ПТП, вследствие на което посоченото лице е починало; че ищите са наследници по закон на починалия; че ПТП представлява битова злополука по смисъла на договора за застраховка и е покрит риск по застрахователния договор. Ето защо и на основание чл. 153 ГПК съдът намира осъществяването им за доказано.

Не се спори, а и от представения договор за застраховка се установява, че ответникът се е задължил, в случай на смърт вследствие на битова злополука, да изплати на законните наследници застрахователна сума от 10000 лева – чл. 5, ал. 3.

Единственият спорен между страните въпрос е налице ли е основание за изключване на риска, каквото възражение ответникът е релевирал с отговора на исковата молба от 2016 г.

Съгласно разпоредбата на чл. 239, ал. 1 и 2 КЗ /отм./ страните могат да договорят изключени рискове, а доколкото не е уговорено друго, застрахователят се освобождава от задълженията си по застрахователния договор, ако: 1. преди да е изтекла една година от сключването на договора застрахованият съзнателно причини собствената си смърт; 2. нараняването, увреждането на телесната цялост, загубата на работоспособността или смъртта последва при извършване от застрахования на престъпление от общ характер; 3. смъртта е настъпила вследствие на изпълнение на смъртно наказание, наложено с влязла в сила присъда; 4. смъртта е настъпила при война, военни действия или вследствие на терористичен акт. В случая страните са уговорили и други, извън предвидените в закона основания за изключване на риска. Съгласно чл. 9, ал 1, т. 13 от общите условия не се покриват събития, настъпили вследствие на излагане на опасност, преднамерено действие или груба небрежност от страна на застрахования. В случая ответникът се позовава на третото предложение – наличие на груба небрежност от страна на застрахования.

В областта на гражданското право грубата небрежност е квалифицирана форма на небрежност. Релевантно за обикновената небрежност е неполагането на дължимата грижа /най-често – тази на добрия стопанин/, а грубата небрежност се характеризира с неполагане и на най-елементарната грижа, тази която и най-небрежният човек би положил за своите работи. Ето защо за нейното наличие не е от значение доказването на съответно субективно отношение /интелектуален елемент/, а тя се извежда от поведението на дееца в конкретната обективна обстановка – така, както и обикновената небрежност. В конкретния случай, от събраните по делото писмени доказателства, както и от заключението на САТЕ, се

установява по несъмнен начин, че процесното ПТП е причинено от застрахования. Обстоятелствата, при които е настъпило събитието, са следните: на 11.5.2013 г., около 15,20 часа, П.Д. Г. управлявал мотоциклет марка Ямаха по третокласен път III-108, с посока от гр. Петрич към град Сандански; пред него в същата посока се движил автобус марка Мерцедес, управляван от З.В.З.; в този пътен участък ограничението на скоростта било 80 км/ч и е била налична хоризонтална и вертикална пътна маркировка, забраняваща изпреварването; времето било топло, слънчево, асфалтовата настилка била суха, видимостта - добра; автобусът намалил скоростта си на движение, за да предприеме маневра завой наляво, който бил разрешен /там хоризонталната пътна маркировка била прекъсната линия/, подал светлинен сигнал за започване на маневрата и се насочил към лявата част на лентата за движение; управляваният от П.Д. Г. мотоциклет, движейки се със скорост от 118 км/ч застигнал автобуса, който към този момент намалил още скоростта, не могъл да спре и реализирал ПТП с него, като мотоциклетът се ударил с предното си колело в задната лява част на автобуса; ПТП настъпило в дясната пътна лента за движение, по посока на движението на двете превозни средства. Видно от протокола за оглед, представен многократно по делото, следи от спиране на мотоциклета не са били налични на мястото на ПТП, поради което и следва да се приеме, че водачът на това МПС не е предприел спиране. При тези данни несъмнено, както е приел и съдът, разглеждал наказателното производство, събитието е настъпило не по вина на водача на автобуса, а по вина на наследодателя на ищците, който не е спазил разпоредбите на чл. 21 и чл. 23, ал. 1 ЗДВП. Както беше посочено по-горе, между винта по смисъла на наказателното право и грубата небрежност не може да бъде поставен знак на равенство. Ето защо, това че застрахованият е причинил ПТП не води автоматично до извода за наличие на груба небрежност. В случая съдът намира, че такава не е налице – не се доказаха действия/бездействия от страна на пострадалия, които и най-небрежният водач не би допуснал. Действително последният се е движил с превишена скорост – 40км/ч над позволената за процесния пътен участък. Това превишение, макар и немалко, не е възможно най-високото, предвидено в закона, не е това, санкционирано най-тежко /виж 182, ал. 2, т. 6 ЗДВП/. Отделно, движението по пътя не е било натоварено, условията са били добри – суха настилка, светлина и добра видимост. На трето място, липсата на следи от използване на спирачната система на мотоциклета, при липсата на доказателства за друго, следва да се приеме като невъзприемане от страна на водача на мотоциклета на намаляването на скоростта и на маневрата, която започва да извършва автобусът. При тези данни съдът намира, че водачът на мотоциклета не е причинил събитието при груба небрежност. Скоростта не е твърде висока, а грубата небрежност предполага по-висока скорост - такава, която очевидно надхвърля безопасните условия в конкретния случай. Състоянието и условията на пътя не са такива, че би било изключено безопасното движение при тази скорост. Не се установява водачът да е възприел намаляването на скоростта на намиращото се пред него МПС, извършваната от автобуса маневра, но въпреки това, съзнателно да не е активирал спирачната уредба, създавайки по този начин изключително висока степен на вероятност за осъществяване на ПТП. Такива обстоятелства ответникът, носещ тежестта, не доказва. Поради това и недоказано остана

възражението му за наличие на основание за изключване на риска.

Ето защо в случая е налице вземане на ищците срещу ответника за заплащане на застрахователна сума от 10000,00 лева. Предвид разпоредбите на чл. 5, ал. 1 и чл. 9, ал. 1 ЗН всеки от ищците има право на 1/3 от тази сума или на 3333,33 лева. Исковете следва да бъдат изцяло уважени.

Върху тези суми следва да бъде присъдена и законната лихва от предявяване на исковите – 08.11.2016 г. – с подаване на молбата за замяна на ответника. Неоснователни на възраженията на ищците, че исковата молба срещу този ответник следва да се счита предявена от датата, на която е подадена исковата молба. Ако са считали, че е била налице нередовност на исковата молба, която е следвало да бъде отстранена по реда на чл. 129 ГПК, ищците е следвало да обжалват протоколното определение на СРС, 76 състав от 17.11.2016 г., с което на основание чл. 233 ГПК производството срещу посочения в исковата молба ответник е прекратено. Това не е сторено, поради което и няма как на този етап въпросът относно реда на конституиране на ответника да се пререшава.

По исковите по чл. 86 ЗЗД:

В тежест на всеки ищец е да установи наличието на главен дълг и изпадането на ответника в забава – датата, на която е представил на ответника поисканите доказателства за установяване на застрахователното събитие и на размера на плащането.

От заявлението за изплащане на застрахователна сума /л. 177 от делото на СГС/ се установява, че на 30.5.2013 г. ищците са отправили покана до ответника, като /видно от отказа от 04.6.2013 г./ са били представени и всички необходими документи. Съгласно чл. 238, ал. 3 КЗ /отм./ застрахователят извършва плащането в срок 15 дни от датата, на която са представени поисканите доказателства за установяване на застрахователното събитие и на размера на плащането. Срокът за плащане е изтекъл на 14.6.2013 г., като от следващия ден ответникът е изпаднал в забава. Размерът на мораторната лихва върху всяко от главните задължения в размер на 3333,33 лева за периода 15.6.2013 г. – 10.5.2016 г., определен от съда по реда на чл. 162 ГПК, възлиза на 984,27 лева. За посочените размери и периоди исковите са основателни.

Възражението за погасяване на тези вземания по давност, релевирано от ответника с изявление на процесуалния му представител в откритото съдебно заседание от 12.10.2021 г., не следва да бъде разглеждано, тъй като е преклудирано. Действително едва с молбата от 01.10.2021 г. ищците са посочили конкретни размери и периоди на мораторното обезщетение. Възражението за изтекла погасителна давност в случая би било своевременно направено, само ако в по-ранен момент не е била ясна началната дата на периода, за който се претендира мораторна лихва. Това обаче ясно е заявено от ищците в исковата молба – че претендират застрахователно обезщетение, заедно със законната лихва от датата на застрахователно събитие – 11.5.2013 г. Непосочването на размера и крайната дата на периода в случая не е затруднило защитата на ответника, тъй като е било ясно откога се

претендира тази лихва и какъв срок е изтекъл към момента на предявяване на иска. Препис от исковата молба ответникът е получил още през 2016 г., като в срока за отговор не е релевирал възражение за давност в срока по чл. 131 ГПК, с което бездействие възможността да стори това по-късно е преклудирала.

Предвид изложеното всеки от исковете за мораторна лихва следва да бъде уважен за сумата 984,27 лева и за период 15.6.2013 г. – 10.5.2016 г., а за разликата до пълния предявен размер от 1016,75 лева и за периода 11.5.2013 г. – 14.6.2013 г. – отхвърлен.

По разноските:

При този изход на спора на адвоката на ищите на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 ЗАдв. следва да се присъди възнаграждение съобразно уважената част от исковете в размер на 1591,56 лева – по 530,53 лева за защитата на всеки от ищите.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК на ответника се следват разноски съобразно отхвърлената част от исковете в размер на 2,24 лева, от които всеки ищец следва да заплати 0,75 лева. Разноските за изготвяне на САТЕ следва да останат за сметка на ответника, тъй като са сторени във връзка с оспорването на исковете за главници, които са изцяло уважени. Поради това и ответникът няма право на част от сторените по тях разноски.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ищецът следва да бъде осъден да заплати по сметка на СРС разноски по делото за държавна такса в размер на 545,20 лева.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА „***, ЕИК 831211284 да заплати на **Й. АНДР. Г.**, ЕГН ***** на основание чл. 238, ал. 1 вр. чл. 231 КЗ /отм./и чл. 86, ал. 1 ЗЗД **следните суми: 3333,33 лева**, представляваща 1/3 от застрахователна сума, дължима по чл. 5, ал. 3 от договор № 22/037628/28.3.2013 г. поради настъпилата на 11.5.2013 г. смърт на застрахования П.Д. Г., **заедно със законната лихва от 08.11.2016 г.** до погасяване на задължението и **984,27 лева**, представляваща мораторна лихва за периода 15.6.2013 г. – 10.5.2016 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за мораторна лихва за разликата до пълния предявен размер от 1016,75 лева и за периода 11.5.2013 г. – 14.6.2013 г.

ОСЪЖДА „***, ЕИК 831211284 да заплати на **АНДР. П. Г.**, ЕГН ***** на основание чл. 238, ал. 1 вр. чл. 231 КЗ /отм./и чл. 86, ал. 1 ЗЗД **следните суми: 3333,33 лева**, представляваща 1/3 от застрахователна сума, дължима по чл. 5, ал. 3 от договор № 22/037628/28.3.2013 г. поради настъпилата на 11.5.2013 г. смърт на застрахования П.Д. Г., **заедно със законната лихва от 08.11.2016 г.** до погасяване на задължението и **984,27 лева**, представляваща мораторна лихва за периода 15.6.2013 г. – 10.5.2016 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за мораторна лихва за разликата до пълния предявен размер от 1016,75 лева и за периода 11.5.2013 г. – 14.6.2013 г.

ОСЪЖДА „***, ЕИК 831211284 да заплати на **Д. П. Г.**, ЕГН ***** на основание чл. 238, ал. 1 вр. чл. 231 КЗ /отм./и чл. 86, ал. 1 ЗЗД следните суми: **3333,33 лева**, представляваща 1/3 от застрахователна сума, дължима по чл. 5, ал. 3 от договор № 22/037628/28.3.2013 г. поради настъпилата на 11.5.2013 г. смърт на застрахования П.Д. Г., **заедно със законната лихва от 08.11.2016 г.** до погасяване на задължението и **984,27 лева**, представляваща мораторна лихва за периода 15.6.2013 г. – 10.5.2016 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за мораторна лихва за разликата до пълния предявен размер от 1016,75 лева и за периода 11.5.2013 г. – 14.6.2013 г.

ОСЪЖДА „***, ЕИК 831211284 да заплати на **адвокат А.Б. – САК** на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 ЗАдв. сумата **1591,56 лева**, представляваща възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ на ищците.

ОСЪЖДА **Й. АНДР. Г.**, ЕГН ***** да заплати на „***, ЕИК 831211284 на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата **0,75 лева**, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА **АНДР. П. Г.**, ЕГН ***** да заплати на „***, ЕИК 831211284 на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата **0,75 лева**, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА **Д. П. Г.**, ЕГН ***** да заплати на „***, ЕИК 831211284 на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата **0,75 лева**, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА „***, ЕИК 831211284 да заплати по сметка на **СРС** на основание чл. 78, ал. 6 ГПК сумата **545,20 лева**, представляваща разноски по делото за държавна такса.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис от същото на страните.

Съдия при СРС: _____